

**Επικήδειος λόγος κ. Γιώργου Περδίκη, Προέδρου Κινήματος
Οικολόγων – Συνεργασία Πολιτών στην κηδεία του Σάββα
Φιλίππου**

Τετάρτη 7 Νοεμβρίου 2018, Ιερός Ναός Παναγίας Ευαγγελίστριας στην
Παλλουριώτισσα

Κυρίες και κύριοι,

Φίλοι και φίλες,

Θέλω να σας ευχαριστήσω που ήρθατε σήμερα εδώ, να μας συμπαρασταθείτε στον μεγάλο πόνο, στη μεγάλη μας θλίψη. Είναι αλήθεια, πως είστε εσείς και όσοι εξέφρασαν αυτές τις μέρες τα συλλυπητήρια τους, μια μεγάλη παρηγοριά, ένα αεράκι ανακούφισης.

Θέλω ακριβώς να ευχαριστήσω όλους αυτούς τους επώνυμους και απλούς πολίτες που με κάθε μέσο, εξέφρασαν τη λύπη τους και τα συλλυπητήρια τους. Σας ευχαριστώ.

Μα πιο πολύ θέλω να εκφράσω, προς τον μοναδικό φίλο μου συμπαραστάτη και συνοδοιπόρο Σάββα, ένα μεγάλο ευχαριστώ για όσα μας έδωσε, για όσα μας αφήνει.

Αν ακούει ή διαβάζει αυτά που γράφονται τις τελευταίες τρεις μέρες θα νιώθει – εκεί που βρίσκεται – απέραντη ικανοποίηση. Σταχυολογώ από το διαδίκτυο φράσεις που με έκαναν περήφανο που ζήσαμε τη μισή ζωή μας μαζί, σαν αχώριστοι, αγαπημένοι και πάντα αλληλέγγυοι φίλοι, στα δύσκολα, στα εύκολα, στις χαρές και τις λύπες. Σταχυολογώ και σας μεταφέρω ορισμένα μόνο από όσα γράφτηκαν αυτές τις μέρες, από επώνυμους όπως τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και αρχηγούς κομμάτων, αλλά και απλούς φίλους, συνάδελφους, συναγωνιστές, συνεργάτες ή ανθρώπους που έτυχαν να τον γνωρίσουν έστω και λίγο:

Ένας πραγματικός κύριος με αγάπη για την πατρίδα του και την οικολογία. Γλυκύτατος. Μοναδικός και απίστευτα σπάνιος άνθρωπος. Αφήνει ένα αβυσσαλέο κενό.

Ο Σάββας Φιλίππου ήταν ένας εξαιρετικός άνθρωπος.

Αντιμετώπιζε τους πάντες με ευγένεια και ήθος.

Ο Σάββας δεν ήταν μόνο υπερασπιστής της οικολογίας και του περιβάλλοντος. Ήταν ένας συναγωνιστής του παγκόσμιου δικτύου πρασίνων.

Ήταν ένας θαυμάσιος άνθρωπος, μια ξεχωριστή παρέα με εύθυμη ενέργεια σε οποιοδήποτε χώρο.

Ευγενής, κύριος, μειλίχιος.

Πάντα παρών στους αγώνες, συνεπής, ταπεινός αγωνιστής έτσι θα μείνει για πάντα στη μνήμη όσων συνεργάστηκαν μαζί του.

Ειλικρινής και έντιμος.

Ο Σάββας ήταν ένας ακούραστος ενεργός πολίτης και γνήσιος πατριώτης. Μεγάλη απώλεια.

Μεγάλη απώλεια, ειδικά για το Κίνημα. Πάντα νούσιμος, με ήθος και θετικότητα.

Η Νεολαία Οικολόγων έγραψε «Ο πιο νέος στη ψυχή, αγαπημένος μας κ. Σάββας Φιλίππου. Θα είναι στην καρδιά μας και θα τον θυμόμαστε για πάντα».

Οι άνθρωποι που χάνουμε – έγραψε ένας φίλος στο twitter – είναι πάντα εκεί, μέσα μας. Για μένα, για όλους και όλες μας στο Κίνημα, και ιδιαίτερα τα μέλη της νεολαίας, ο Σάββας μας, θα είναι πάντα εδώ, μέσα μας.

Και θυμήθηκα όταν το 2003 παρέδιδε σε μένα την ηγεσία του Κινήματος, μας είπε ότι θεωρεί ως τη μεγαλύτερη επιτυχία της θητείας του ως Γενικός Συντονιστής, την ίδρυση της Νεολαίας Οικολόγων.

Σας ευχαριστούμε για τα καλά σας λόγια λοιπόν, που καταγράφουν τα ειλικρινή αισθήματα συγκίνησης, τιμής και σεβασμού για τον άνθρωπο. Έναν άνθρωπο που δεν επεδίωξε ποτέ τη δημόσια καταξίωση, την προβολή, το χειροκρότημα.

Ήταν ένας χαμογελαστός και πάντα πρόθυμος ταμίας στο υποκατάστημα της Τράπεζας Κύπρου στη Λεωφόρο Αθαλάσσης όταν τον γνώρισα πριν από σχεδόν 30 χρόνια. Σηκώθηκε από μόνος του – από τη φύση του εθελοντής – και κατηφόρισε προς τα σοκάκια της Παλιάς Λευκωσίας, όπου κάτι περίεργοι τύποι, συγκεντρώνονταν κάθε εβδομάδα για να σμίξουν τις ανησυχίες τους για την καταστροφή του Ακάμα, την οργή τους για την ανάπτυξη που καταβροχθίζει τα πάντα, την πίστη τους στις ανθρώπινες αξίες που κατάντησαν λογιστικές πράξεις και αξίες του χρηματιστηρίου.

Δεν επιλέξαμε τον Σάββα Φιλίππου, αυτός μας διάλεξε για να αφιερώσει τη ζωή του με έναν έρωτα μεγάλο και βαθύ.

Όπως μας θύμισε μια καλή συναγωνίστρια, ο Σάββας Φιλίππου έλεγε συχνά ότι έχει τρία παιδιά: τη Λουΐζα, τον Στέλιο και το Κίνημα. Και το εννοούσε. Μαζί ιδρύσαμε την Οικολογική Κίνηση το 1991, μαζί το Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών το 1996. Ήταν ο Γενικός Συντονιστής του Κινήματος στην κρίσιμη ώρα που ακολούθησε την είσοδο μας στη Βουλή για πρώτη φορά το 2001 και έσωσε κυριολεκτικά το Κίνημα μας από τη διάσπαση και τον αφανισμό, μοίρα που ακολούθησαν πολλά Πράσινα Κινήματα μετά την πρώτη τους επιτυχία.

Νούσιμος, μετρημένος και λογικός συνήθως, αλλά και αυστηρός, θυελλώδης και δεικτικός όταν ήταν απαραίτητο. Ήταν ανάμεσα μας ο άνθρωπος που πατούσε γερά στη γη, έβγαζε ρίζες κάποτε, στιβαρός, βαρύς, όνομα και πράγμα. «Για να ατενίζω το μέλλον με σιγουριά – μου έλεγε – πρέπει να ξέρω που βρίσκομαι σήμερα».

Στα 30 χρόνια της κοινής μας πορείας ένιωσα – όπως και όλοι μας στο Κίνημα – ότι ο Σάββας Φιλίππου ήταν και είναι, τολμώ να πω, μια σταθερή βάση αναφοράς.

Ο Σάββας άλλωστε δεν ασχολήθηκε με την πολιτική γιατί επιδίωκε την καταξίωση. Ήταν «από τη φύση του ον πολιτικό», κατά τον Αριστοτέλη. Η δράση του δεν περιορίστηκε στο Κίνημα Οικολόγων. Οργάνωσε ή συμμετείχε σε σωρεία κοινωνικών και αθλητικών σωματείων. Ήταν από τους πρωτεργάτες του γυναικείου ποδοσφαίρου. Φλογερός πατριώτης ενίσχυσε με τη δράση του τα προσφυγικά αθλητικά σωματεία όπως την ΠΑΑΕΚ και τον Πενταδάκτυλο. Ίδρυσε και οργάνωσε την Παγκύπρια Ομάδα Διάσωσης κ.ο.κ.

Υπερασπίστηκε τα δικαιώματα των τραπεζικών υπαλλήλων που αφυπηρέτησαν πρόωρα λόγω του μνημονίου. Πάντα – στα τριάντα χρόνια που ήμασταν μαζί – έβαζε πρώτα το καθήκον, την ανιδιοτελή προσφορά, το δίκαιο του αγώνα, πριν από το εγώ και τον εαυτό του.

Δεν επεδίωξε την προβολή. Σε μια εποχή που θεωρείται αναγκαστική και απαραίτητη η διακίνηση της πληροφορίας, σε μια εποχή που συναγωνιζόμαστε στο ποιος θα πει τα περισσότερα, ποιος θα φιλοξενηθεί σε εκπομπές στα ΜΜΕ, ποιος θα γίνει πιο γνωστός, ο Σάββας χωρίς να είναι αγενής, απόκοσμος ή «σνομπ», δεν επεδίωκε την προβολή, δεν έτρεχε τους δημοσιογράφους από πίσω, δεν καλοκρατούσε τους καναλάρχες.

«Αν δεν έχεις κάτι σημαντικό να πεις, καλύτερα να σιωπάς» μας συμβούλευε. Ο Σάββας ήταν ένας από αυτούς τους απλούς ανθρώπους, τους πολίτες που παράγουν πολιτικό έργο, χωρίς να γίνουν ποτέ πολιτικοί. Μου είναι λοιπόν εκπληκτικό να διαπιστώνω τώρα με το τραγικό αυτό γεγονός, πόσο άνθρωποι

γνώριζαν, εκτιμούσαν, αγαπούσαν τον μοναδικό, τον καλύτερο μου φίλο, το Σάββα Φιλίππου.

Ο Σάββας ήταν ο «σοφός» ανάμεσα μας. Ο άνθρωπος που ήξερε να αξιολογήσει με μαθηματική ακρίβεια τα γεγονότα και συχνά κατάφερνε – παρά την άποψη της πλειοψηφίας – να προβλέψει σωστά.

Αγαπημένη του ατάκα σε τέτοιες περιπτώσεις ήταν *«Δεν σας το είπα εγώ; Μόνο την ώρα που θα πεθάνω δεν ξέρω»*.

«Κι αυτό γιατί δεν έχω τα δεδομένα. Όταν θα τα έχω, θα σας πω».

Έτσι κι έγινε. Πριν τέσσερις περίπου μήνες, αποκαμωμένος από τους πόνους και την ταλαιπωρία μου είπε: «Ετοιμάσου φίλε μου. Γράψε τον επικήδειο. Κανόνισε τα της κηδείας. Κλείσε τις εκκρεμότητες μου με το Κίνημα».

Και από εκείνην την ώρα ξέραμε πως είχαμε κλείσει ραντεβού με τον θάνατο αγαπημένε μου φίλε. Είχες πλέον όλα τα δεδομένα υπόψη σου. Είχες κλείσει τους λογαριασμούς σου με τα επίγεια. Ήσουν έτοιμος.

Ταλαιπωρήθηκες όλους αυτούς τους μήνες, το ένιωθα καθώς ανήμπορος, άπραγος κι αδύναμος να αντιδράσω / να αντιδράσουμε όλοι όσοι σ' αγαπούμε / σε βλέπαμε να υποφέρεις, να λιώνεις, να μαραζώνεις. Ζητώ συγνώμη φίλε μου γιατί δεν μπόρεσα να σε βοηθήσω όσο θα έπρεπε ίσως. Ζητώ συγνώμη για όσες ταλαιπωρίες, για όσες απογοητεύσεις, για όσες πίκρες εγώ προσωπικά ή ο αγώνας μας σου έχουν προκαλέσει. Ζητώ συγνώμη που δεν μπόρεσα να σε διαψεύσω σ' αυτήν την τελευταία σου πρόβλεψη.

Φίλες και φίλοι, κυρίες και κύριοι,

Σήμερα αποχαιρετώ τον μοναδικό, τον καλύτερο μου φίλο. Τον πιστό και ακούραστο υπηρέτη των κοινών μας αγώνων, για την Ελευθερία και την Ευημερία του λαού μας, για τη Δημοκρατία και την Οικολογία. Στην αγαπημένη μας Γκιλμέτ, τη Λουίζα και τον Στέλιο, τα αδέρφια του Φοίβο και Μίλτο, στον καλό του φίλο και κουμπάρο Ανδρέα που μαζί περάσαμε τις δύσκολες αυτές ώρες, θέλω να εκφράσω την αγάπη μου και να μεταφέρω όλων μας, όλων σας, τα ειλικρινά μας συλλυπητήρια. Δεν θα ξεχάσουμε ποτέ το φίλο μας το Σάββα. Θα είναι πάντα εδώ, μαζί μας, μέσα μας.